

Medeni Mesec Završen

Author: [IWPR Balkans](#)

Dok je Karlos Vestendorp kao izaslanik Visokog komesarijata boravio u Bosni, premijer Republike Srpske Milorad Dodik bio je zasticen. Kao da nije mogao uciniti nista sto bi se okarakterisalo kao pogresno. To vise nije slucaj.

Jedini Bosanac kojem verovatno nedostaje bivski izaslanik Visokog komesarijata Karlos Vestendorp je - Milorad Dodik.

Za vise od godinu i po dana boravka ovog Spanca u Bosni u svojsvu visokog diplomate, premijer Republike Srpske je bio miljenik medjunarodne zajednice i nije mogao uciniti nista lose. Sada bi on mogao izgubiti podrsku medjunarodne zajednice ukoliko ne ostvari bar neka od svojih mnogobrojnih obećanja.

Stav medjunarodne zajednice je postao kritичniji prema toboze umerenom Dodiku od kako je Vestendorp otisao u jul. Da bi ostao na vlasti, Dodik se potpuno oslonio na politicku i finansijsku pomoc medjunarodne zajednice.

U medjuvremenu, cetrdesetogodisnji lider bosanskih Srba se suocava sa dvostrukim izazovom njegovoj vlasti: s jedne strane muslimanska partija Demokratske akcije (SDA) preti da ce povuci parlamentarnu podrsku njegovoj vladi, ukoliko ne dozvoli da muslimanski izaslanici dobiju mesto u njegovom kabinetu. S druge strane je otpusteni predsednik Republike Srpske Nikola Poplasen koji pokusava, sudskim putem, da ospori entitet parlamenta i obori vladu.

U mnogo cemu, Dodik je sam sebi stvorio ove probleme. Od kako je postao premijer uz pomoc Zapada, pravim parlamentarnim pucem usmerenim protiv ekstremnih politicara Republike Srpske u januaru 1998. godine, on je izneverio ocekivnja medjunarodne zajednice.

Zbog toga sto ne pripada ni ekstremnoj Srpskoj demokratskoj stranci (SDS), ni Srpskoj radikanoj stranci (SRS), mogao je od medjunarodne zajednice izvuci politicku i materijanu korist.

Mada je obećao jos 1998.godine da ce prihvatiti 70,000 izbeglica koji nisu srpske nacionalnosti u takozvanoj "godini povratka nacionalnih manjina", do sada se tek nekoliko hiljada izbeglica vratilo svojim kucama. Dodik nije, u medjuvremenu, uspeo da obezbedi predaju optuzenih ratnih zlocinaca.

Republika Srpska je uzivala velikodusne kolicine medjunarodne pomoci, ukljucujuci i velike infrastrukturne projekte, zbog naimenovanja Dodika. Zivotni standard je u porastu. Medjutim, medjunarodni funkcioneri se privatno zale da Dodik nije uspeo da progura vazne ekonomske reforme i lokalni mediji su se nadavno poceli zapitkivati o poreklu bogatstva raznih figura iz vlade.

Istovremeno, Dodikovi sagovornici, iz sveta i lokalni, veruju da on sve vise poprima superiorno, gotovo kraljevsko drzanje, kao da ga nista ne moze dodirnuti.

Vestendorp je tolerisao Dodikove lakrdije i stitio svog ljubimca iz straha da bi njegov odlazak sa vlasti omoguckio SDS i SRS da formiraju vladu. Sada, zapadne diplomate u Sarajevu kazu da ce Vofgang Petric, novi izaslanik i iskusni austrijski diplomata slovenackog porekla, zauzeti drugaciji stav.

Jedan od prvih poteza Petrica bila je izjava da on ne namerava da se mesa u spor izmedju Dodika i SDA o naimenovanju tri Muslimana na ministarske pozicije u njegovoj vladi.

Kada je prethodno SDA zahtevala mesto u vladi, Dodik je uspeo da izbegne njene zahteve. Uz obrazlozenje da bi ovaj usupak oslabio njegov autoritet i destabilizirao Republiku Srpsku, on se oslonio na Vestendorpa da nagovori SDA da se povuce.

U zelji za kompromisom, SDA je izjavila da ce prihvatiti da u vladu udju Muslimani iz Socijaldemokratske partije Zlatka Lagumdžije. Jasno je, medjutim, da ce SDA uskratiti Dodiku svoju parlamentarnu podrsku ukoliko vise Muslimana ne bude bilo u njegovom kabinetu, sto znaci da ce njegova vlada biti u manjini.

Da bi stvari bile jos zamrsenije, Nikola Poplasen, otpusteni predsednik Republike Srpske koji odbija da prihvati legitimnost odluke kojom je dobio otkaz, pokrenuo je sudski proces ne bi li osporio legalitet samog parlamenta.

Od ova dva izazova, onaj koji dolazi od stranke SDA je bez sumnje mnogo ozbiljniji. Uz pomoc medjunarodne zajednice pozicije srpskih ekstremista su znatno oslabljene, a izaslanik Visokog komeserijata smatra Poplasenog za obicnog gradjanina koji nije u stanju raspustiti parlament.

U protivnom, rascep izmedju Dodikove stranke i SDA bi mogao dovesti do toga da se i Republika Srpska i ostali deo Bosne nadju uklesteni. Dodikova koalicija Sloga, koja se sastoji od njegove Socijaldemokratske stranke, Srpskog narodnog saveza Biljane Plavsic i stranke Zivka Radisica Socijalisticke partije, ne moze bez glasova SDA ostvariti minimalnu vecinu u parlamentu.

Ukoliko SDA uskrati Dodiku podrsku, doci ce do zastoja po pitanju donosenja odluka u Republici Srpskoj. U tom slucaju, bez predsednika i parlamentarne vecine, Dodik ce postati nemocan.

Takva bi situacija mogla dovesti do raznih nesvakidasnjih kombinacija, dok traju stranacki sukobi oko pozicija. Moguce je da ce Dodik nastojati da se pomiri bilo sa SDS ili SRS partijom. Alternativno, SDA bi mogla da formira privremenu koaliciju interesa sa SDS ili SRS.

Zastoj u Republici Srpskoj bi mogao u narednim mesecima dovesti do komplikacija na planu izgradnje bosanskog ministarskog veka, ako bi, recimo, Dodikove pristalice odlucile da se osvete i povuku podrsku bosanskom premijeru Harisu Silajdzicu.

Janez Kovac je pseudonim sarajevskog novinara koji trenutno radi za jednu medjunarodnu organizaciju.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/medeni-mesec-završen>